

Voorzitter, beste collega-raadsleden, college en aanwezigen,

Ik wil u een aantal foto's laten zien.

De eerste foto die u hier ziet, is de klok van de kerk van de Gereformeerde Gemeente in de Hoofdstraat. Zoals te zien, is deze klok gegoten in 1948. De kerk stamt echter uit het einde van de negentiende eeuw. Hoe dat kan? In de archieven is te vinden hoe de klok op 17 december 1943 is meegenomen door de Duitsers. Tot in 1947 zijn door het kerkbestuur pogingen gedaan te achterhalen of de klok nog ergens te vinden was. Dat bleek tevergeefs, en daarom is in 1948 een nieuwe gesmolten. Deze klok herinnert ons eraan dat het volgend jaar 75 jaar geleden is dat Nederland, en ook Leiderdorp, is bevrijd. Er zijn nog meer verhalen over de Tweede Wereldoorlog en deze kerk. Zo was er onder de preekstoel een luik met een kelder. De dominee wilde niet dat naast de klok ook zijn auto moest worden ingeleverd, en bewaarde zijn gedemonteerde auto in die kelder. Ook Leiderdorpse mannen scholen daar als er razzia was om tewerkgesteld te worden. Vanaf 1941 kwam ook de gemeenteraad niet meer bij elkaar. Dit 75 jaar jubileum herinnert ons eraan wat een zegen het is om in een rechtstaat te leven, en hoe belangrijk het is dat we onze volksvertegenwoordigers vrij kunnen kiezen.

Het leek mijn fractie goed dit kleine stukje Leiderdorpse geschiedenis te vertellen, zeker nu er in het afgelopen jaar twee niet-Leiderdorpse wethouders bij zijn gekomen. De oudste op onze ChristenUnie-SGP lijst, Gerrit Anker, vertelt in een filmpje uitgebreider over de geschiedenis van 75 jaar bevrijding in Leiderdorp. Na afloop van mijn bijdrage kunt u dit online vinden.

De tweede foto. De onderkant van het dak van dezelfde kerk. Je ziet hoe een aantal balken het dak ondersteunen en bij elkaar houden. Voor ons een symbool van de vele vrijwilligers die door hun inzet de samenleving bij elkaar houden. Vanuit mijn fractie wil ik mijn waardering uitspreken voor hun inzet voor onze gemeenschap. Het afgelopen jaar is de komst van Inluzio een belangrijke stap geweest in het anders organiseren van het welzijnswerk. Een bijeenkomst met hen op 14 oktober is niet doorgegaan, maar wij gaan graag snel met hen in gesprek. Maar hoe we het welzijnswerk ook organiseren vanuit de gemeente, het goede samenspel met vrijwilligers is heel belangrijk. We zien goede initiatieven, maar we zien ook dat bijvoorbeeld de goedgetrainde vrijwilligers van Schuldhulpmaatje niet benut worden. Jammer, vinden wij! Hoe ziet het college dat?

Wij dienen hierbij ook een motie in om in Leiderdorp buurtbemiddeling beter op te pakken. Uit een kaart van het Centrum voor Veiligheid blijkt dat wij bij 60 van de 355 gemeenten horen die dat niet

heeft georganiseerd. We hebben vanuit Leiderdorp een aantal signalen dat hier behoefte aan is. Bij buurtbemiddeling zorgen getrainde vrijwilligers er vooral voor dat onderlinge irritaties niet uitmonden in een burenruzie. Dit zal daarnaast ontlastend werken voor bijvoorbeeld de politie en dat is wenselijk, want die hebben het druk genoeg! We dienen daarom een motie hierover in.

De derde foto. Vanaf de toren van de kerk kunt u ver over Leiderdorp kijken, en ziet u heel in de verte het gemeentehuis. De vraag is: hoe ver kijkt deze gemeente vooruit in haar begroting?

Op korte termijn is er niet zoveel aan de hand. De begroting is structureel sluitend, zoals dat heet. Maar dat komt ook omdat we de reserve bouw- en grondexploitatie met 9 miljoen verminderen, en 2 miljoen daarvan in de behoedzaamheidsreserve gemeentefonds steken. Kortom, de begroting is sluitend doordat we onze spaarpotten gebruiken. Het college weet dit ook, en daarom krijgen we in het voorjaar voorstellen om uitgaven te beperken of inkomsten te verhogen.

De ChristenUnie-SGP heeft vier adviezen aan het college die uitwerking aan het voorjaar:

- a. **Kijk of de begroting vergrijzingsvriendelijk is.** Nederland vergrijst, en Leiderdorp ook. Ouderen worden steeds ouder, en wonen steeds langer thuis. Het is belangrijk om te kijken of we daar financieel voldoende op voorbereid zijn, zowel in het bieden van passende huisvesting, in goede dienstverlening als in het bieden van een goede WMO. Wat dat betreft is de stijging van 20% in aantal aanvragen als gevolg van de invoering van het abonnementstarief, geen goed nieuws. We roepen het college op in Leidse regio verband deze cijfers ook in Den Haag te laten zien. Het zijn vooral de hogere inkomens die van deze maatregel profiteren, als we vergrijzingsproof willen zijn zullen we de WMO moeten reserveren voor de doelgroep die hier niet zelf in kan voorzien.
- b. **Geef minder jeugdhulp, waardoor je de kinderen die het het meest nodig hebben, goede hulp kunt geven.** In tegenstelling tot het aantal ouderen, neemt het aantal jongeren niet toe. In Nederland niet, en in Leiderdorp ook niet. Maar in Leiderdorp krijgen wel meer dan gemiddeld veel kinderen jeugdhulp. Wij geven liever minder kinderen jeugdhulp, maar dan ook goede hulp zonder wachtlijsten. Dat kan niet anders dan streng bij de toegang te kijken of jeugdhulp nodig is, of dat geen hulp bieden, ondersteuning bijv in onderwijs ook een optie is. Je zou ook veel strenger kunnen contracteren, alleen die hulp contracteren waarvan bewezen is dat die werkt. Onderzoek van het NJI heeft laten zien dat in de Leidse regio veel hoogopgeleiden, die vaak ook een hoger inkomen hebben, er gebruik van maken. We zouden graag zien dat het college met de gemeenten in de Leidse regio ook de variant van een eigen bijdrage voor hogere inkomens verder uitzoekt en zo nodig de landelijke lobby op zoekt.
- c. **Kijk naar de lastenverdeling tussen een en meerpersoonshuishoudens.** Het voorstel van het college om tot nascheiding van afval over te gaan, is goedkoper dan het eerdere voorstel van omgekeerd inzamelen. Dat geeft de mogelijkheid om de afvalstoffenheffing te laten dalen of de komende jaren niet te laten stijgen. Door dat slim te doen kan het college de lasten voor

- d. meerpersoonshuishoudens laten dalen. Zoals wij vorig jaar ook hebben betoogd, is het verschil in lasten tussen een en meerpersoonshuishoudens, in Leiderdorp groter dan in alle andere gemeenten in de regio.

- e. **Kijk ook naar de eigen organisatie.** Als kleine gemeente zijn we kwetsbaar. We zijn benieuwd wat de opbrengsten zouden zijn als bijvoorbeeld het beheer van de openbare ruimte of kleinere beleidsdossiers bij Leiden ondergebracht zouden worden. Wij zijn benieuwd naar de financiële opbrengsten van zo'n variant en zouden die graag ook in de voorstellen in het voorjaar zien. Niet omdat we de ambtelijke organisatie als een kostenpost zien, er wordt keihard en met overtuiging gewerkt, maar de vraag is wel of we het slimmer en met een betere kunnen organiseren.

Voorzitter, de laatste foto. Vanaf dezelfde kerktoren zien we nu in één beeld Leiden, Zoeterwoude en Leiderdorp. De vraag is of deze coalitie de regio nog in beeld heeft. Behalve het CDA was bijvoorbeeld geen van de coalitiepartijen aanwezig bij de radenbijeenkomst in Voorschoten.

Het is veel te stil in de regio, en dat zint ons niet. Prima dat we de komende vier jaar aan onze zelfstandigheid vasthouden, maar wat is het verhaal? Er ligt een prachtige strategische agenda uit de vorige periode, maar wie in de regio gaat er aan trekken dat die ook van de grond komt? Kan de samenwerking binnen de Leidse regio niet veel steviger worden georganiseerd, in plaats van elkaar alleen per onderwerp op te zoeken? Waar is de tafel waar de colleges onderling de grote dossiers, zoals hoe om te gaan met de schaarse ruimte voor wonen en duurzaamheid, bespreken en tot afspraken komen? Er zijn in de vorige periode heel veel mensen van buiten, onderwijs, instellingen en inwoners gesproken, maar in hun beeld is de ambitieuze agenda op een dood spoor gekomen. Zonde! We maken nu vooral kosten voor onderzoeken, maar wat levert het op?

Tot slot voorzitter. Ik ben begonnen met de zegen van 75 jaar vrijheid. Dat is in veel landen anders, daar worden christenen vervolgd. Ik moet daar regelmatig aan denken als ik op zondag met mijn gezin naar de kerk ga, zonder dat me een strobreed in de weg gelegd wordt. Maar dat is ook een uitnodiging aan u allen. De deuren van kerken in Leiderdorp en omgeving staan elke zondag open.

Ik wens u, voorzitter, de mede-raadsleden, het college en de ambtelijke organisatie veel wijsheid en Gods zegen toe in het komende jaar.